

A. CHAUFFARD, *La lithiase biliaire*. 2de Druk. MASSON et Cie. Paris. 1922. Prijs 20 francs.

Gaarne vestig ik de aandacht op den tweeden druk van het mooie boek van CHAUFFARD. Deze tweede uitgave is vermeerderd met een hoofdstuk over de radiologie van de galsteenziekte en verder bijgewerkt. Zoo worden o.a. de onderzoekingen van onzen landgenoot DE LANGEN vermeld omtrent den lagen cholesterinespiegel van het bloed bij de Javaansche bevolking in verband met de zoo geringe frequentie der cholelithiasis onder de inlanders.

Ik ken geen monographie over het galsteenlijden, welke op zoo'n harmonische wijze zoowel de pathogenese, de kliniek en de therapie behandelt. Het boek is mijns inziens een meesterwerk en verdient de belangstelling van allen, die in hun dagelijkschen arbeid met het galsteenvraagstuk te maken hebben.

D. KLINKERT.

H. SOMERVILLE, *Practical Psycho-Analysis*. London. BAILLIÈRE, TINDALL and COX. 1922. 142 bladzijden. Prijs 6 sh.

De schrijver van dit werkje, Captain R. A. M. C. en een goede vijftiger, leidt het in met de woorden: „Dit elementaire werk wordt uitgegeven in de hoop, dat het van eenig nut moge zijn voor dokters en studenten in de geneeskunde, die iets van psychoanalyse wenschen te leeren, maar geen tijd hebben de grootere werken over dit onderwerp te lezen”. Daartoe bespreekt hij in korte woorden de geestelijke processen, die een rol spelen bij het totstandkomen der psychoneurosen en licht deze telkens toe door voorbeelden, aan zijn praktijk ontleend. Achtereenvolgens bespreekt hij de verschillende „lagen” van onzen geest, de uitingen van het niet-bewuste, het OEDIPUS-complex, de ontwikkeling der sexualiteit, FREUD's libido-theorie, affecten, symboliek, associaties en identificaties. In een laatste hoofdstuk geeft hij dan eenige wenken omtrent de toepassing der psycho-analyse bij zenuwzieken en verduidelijkt deze eveneens door voorbeelden.

Bij deze bespreking komen wel de hoofdzaken van theorie en praktijk ter sprake, maar de schrijver blijft zeer aan de oppervlakte. Dit werkje is inderdaad niet meer dan „een inleiding tot de praktische psycho-analyse”, zooals op bldz. 124 gezegd wordt. Het lijkt mij echter wel geschikt om iemand, die wel eens van psycho-analyse gehoord heeft, eenig begrip te geven van haar aanwending in de praktijk, van haar werkingssfeer en van hetgeen zij ons omtrent den gezonden en den zieken geest geleerd heeft. Ik ben het echter geheel eens met den schrijver, dat voor grondige kennis der psycho-analyse de studie van andere werken noodig is, waarvan hij er in zijn inleiding enkele vermeldt, o.a. de zeer goede Engelsche van ERNEST JONES, den tegenwoordigen voorzitter der Internationale Psycho-analytische Vereeniging.

Bijzondere vermelding verdient nog, dat de schrijver zijn analytische ervaringen voornamelijk heeft opgedaan in een hos-

pitaal voor oorlogsneurosen en al zijn voorbeelden aan daar behandelde patiënten ontleent. Dit is wel in tegenspraak met de vaak geuite meening, dat de oorlogsneurosen FREUD's opvattingen ad absurdum zouden voeren.

ADOLPH F. MEIJER.

CARL BREUL, *Ueber Tuberculose im Mittelstand nebst Vorschlägen zu einer Erweiterung der Bekämpfungsmassnahmen. Tuberculose Bibliothek, No. 6. Leipzig. JOHANN AMBROSIUS BARTH. 1921. Prijs 20 mark.*

BREUL heeft getracht door het opnemen van uitgebreide voor- geschiedenissen bij 42 van zijn lijders aan tuberculose een inzicht te krijgen over de wijze der besmetting. Over de uitgebreidheid kan men zich een denkbeeld vormen, wanneer men hoort, dat gemiddeld elke voorgeschiedenis 4 zittingen van 1½ uur ver- eischte. Nieuwe gezichtspunten werden niet verkregen, maar voor ieder, die meent, dat er op sociaal-hygiënisch gebied te veel gedaan wordt, is het een goede opfrissing. De eischen, die hij stelt ter verbetering, zijn niet overdreven, maar de praktische uitvoerbaarheid is niet wel mogelijk, vooral daar, waar de strijd tegen de tuberculose een politiek karakter dreigt aan te nemen.

SCALONGNE.

FEUILLETON.

RÖNTGENOLOGIE EN RÖNTGENOLOGEN IN HET HOOGE NOORDEN.

Hoe goed is het te reizen in vreemde landen, ver de grenzen over te vliegen en een tijd te vertoeven onder vreemde menschen. Het werkt als een verfrisschend bad, je komt terug met nieuwe indrukken, vol prettige ervaringen en met een frisschen kijk op de dingen in eigen land en omgeving. Dubbel is het voordeel van een studiereis in den vreemde: het zien van veel nieuwe dingen daar, het spreken met je persoonlijk onbekende menschen en het hooren van hun meeningen, maar ook, en niet het kleinste voordeel, is het wat verder weg zijn van eigen om- geving en gewoonten en van eigen werk en het bekijken van de dagelijks gewende dingen van een ander standpunt uit, een beetje verder af. Want natuurlijk vergelijk je de nieuwe dingen, die je ziet in het nieuwe land, met de oude, vertrouwde dingen van thuis; je ziet de overeenkomsten, de verschillen worden belicht, je kritiek is wakker, nieuwe mogelijkheden doemen op, je waardeeringen veranderen. En bij al het nieuwe, dat je ziet en leert, krijgen vele dingen van huis een nieuwe en grootere waarde. Zoo gaat het niet alleen met de gewone, dagelijksche dingen, maar ook, en zeker niet minder, met de wetenschappelijke. En een reis naar het Noorden is daarom zoo goed als studiereis, omdat men bij onze Zweedsche collega's zooveel verwantschap vindt met de eigenschappen, die wij Nederlanders gewoonlijk zoo blij zijn te bezitten: een zekere nuchtere kijk op de zaken en een gezonde kritiek. En deze verwantschap is begrijpelijk. Verkeeren wij wetenschappelijk niet onder soortgelijke omstandigheden als onze Zweedsche broeders? Ook zij zijn, al is hun land ook zooveel grooter dan het onze, een klein volk, dat de wetenschap der groote en veel produceerende volken op zich aan voelt komen en daaruit kie- zen moet, wat goed is voor eigen gebruik, wat verwerpelijk. Ook zij zijn in de geluk- kige omstandigheid de resultaten der wetenschappelijke werken der groote volken met elkander te kunnen vergelijken en hun oordeel des ondersheids te scherpen.